

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

UCHWALENIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBEJMUJĄCEGO OBSZAR POŁOŻONY W SOŁECTWACH RUDA I TURZE

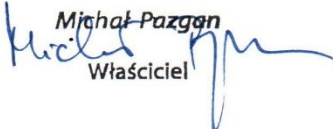
Opracowana przez:

Wektor. Doradztwo ekonomiczne i środowiskowe Pazgan Michał

43-100 Tychy, ul. Szuwarków 1A/2

tel. +48 607 677 655

e-mail: m.pazgan@onet.pl

Michał Pazgan
Właściciel

WEKTOR. DORADZTWO EKONOMICZNE
I ŚRODOWISKOWE
Michał Pazgan
43-100 Tychy, ul. Szuwarków 1A/2
tel. 607-677-655
REGON: 241262911 NIP: 677-222-86-63

Kuźnia Raciborska, 18.05.023 r.,
aktualizacja 18.09.2023 r., 30.10.2023 r. i 27.09.2024 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania prognozy	3
1.2. Cel i zakres prognozy	3
2. Informacje o zawartości, głównych celach sporządzanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	6
2.1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący obszar położony w sołectwach Ruda i Turze - przeznaczenia	6
2.2. Cele planu	8
2.3. Powiązania planu z dokumentami	8
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	9
4. Opis stanu istniejącego środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	10
4.1. Opis stanu środowiska przyrodniczego zachodniej części Gminy Kuźnia Raciborska	10
4.2. Potencjalne zmiany w środowisku przy dotychczasowym użytkowaniu	18
5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu	19
6. Przewidywane oddziaływania uchwalenia planu na środowisko.....	21
7. Wpływ zapisów planu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	29
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	32
9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.	34
10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	35
11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	35
12. Streszczenie	36

1. Wstęp

1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania prognozy

Podstawę formalno-prawną wykonania Prognozy oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w sołectwach Ruda i Turze stanowią:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1130).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1112).
- Uchwała nr L/398/2022 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 23 czerwca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w sołectwach Ruda i Turze.
- Uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 22 sierpnia 2022 r. o sygnaturze WOOS.411.152.2022.AB.
- Opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu z dnia 9 sierpnia 2022 r. o sygnaturze ONS/ZNS.9022.2.23.2022.
- Pismo Marszałka Województwa Śląskiego (Geologa Województwa) z dnia 30 sierpnia 2022 r. o sygnaturze OE-RG.7634.197.2022.
- Pismo Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 17 sierpnia 2022 r. o sygnaturze GL.RPP.610.406.2022.MSZ.

1.2. Cel i zakres prognozy

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w sołectwach Ruda i Turze (zwany dalej planem).

Celem wykonania Prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji zamierzeń wynikających z planu oraz ocena ich stopnia, a także określenie czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Plan dotyczy zagospodarowania związanego z typami przedsięwzięć, które zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839) mogą znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze. W planie przewidziano realizację inwestycji związanych z górnictwem odkrywkowym we wschodniej części obszaru objętego planem oraz usługi sportu i rekreacji w skrajnie zachodniej i południowo zachodniej części obszaru objętego planem (jako zmiany w stosunku do obecnego zagospodarowania terenu).

Plan dotyczy obszaru położonego w Parku Krajobrazowym Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich.

Plan opracowano na podstawie Uchwały Nr L/398/2022 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 23 czerwca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w sołectwach Ruda i Turze.

Niniejsza prognoza została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 1112).

W szczególności w prognozie przeanalizowano i uwzględniono:

- cele ochrony Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich i jego otuliny,
- stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- lokalne ostoje przyrody istotne dla zachowania różnorodności biologicznej, w szczególności: płaty roślinności nieleśnej, zadrzewienia oraz obiekty ważne dla ochrony płazów,
- funkcjonowanie korytarzy ekologicznych określonych w dokumencie „Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego” (Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice 2015),
- funkcjonowanie lokalnych korytarzy ekologicznych,
- drzewa i grupy drzew predysponowane do objęcia ochroną.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego, w którym, zgodnie z art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz.U z 2024 r. poz. 1130) „dokonuje się ustalenia przeznaczenia terenu, uwzględnia rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określa sposoby zagospodarowania i warunki zabudowy terenu”. Zatem prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu może odnosić się wyłącznie do kwestii, które plan określa, a więc:

- zmiany przeznaczenia terenu w stosunku do istniejącego zagospodarowania oraz przeznaczenia w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego;
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego;
- zmiany lub wskazania warunków zabudowy terenu, szczególnie w zakresie maksymalnej wysokości budynków i budowli.

Kolejno, w stosunku do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego plan zawiera informacje tożsame jeśli chodzi o przeznaczenia terenu (w studium będącym polityką przestrzenną gminy jest to kierunek zagospodarowania), czyli de facto różni się przede wszystkim warunkami i parametrami zabudowy terenu. Organy OOS pozytywnie zaopiniowały i uzgodniły projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska, a przeznaczenia w planie są zgodne z kierunkami zagospodarowania terenu określonymi w Studium.

Podczas opracowania prognozy oddziaływania na środowisko korzystano z dostępnych materiałów źródłowych zgodnie z art. 52 ustawy OOS. Warto także nadmienić, że w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (akt funkcjonował w obiegu prawnym do dnia wejścia w życie ustawy OOS) wprost określono rodzaje dokumentów, z których informacje winny być uwzględnione w prognozie. Wśród nich zawarto informacje o „pozostałych dokumentach, materiałach planistycznych, w tym programach zawierających zadania służące do realizacji ponadlokalnych celów publicznych, materiałach przyrodniczych, inwentaryzacyjnych i studialnych dotyczących środowiska”.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem ogólnym (adekwatnie do poziomu ogólności dokumentów planistycznych), w którym zawiera się informacje

o przewidywanych zjawiskach mogących mieć miejsce w przyszłości. Okres uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie stanowi etapu przedprojektowego inwestycji mogącej znacząco oddziaływać na środowisko. Szczegółowe analizy są właściwe dla raportu oddziaływania na środowisko, którego zakres określono w art. 66 ustawy OOŚ, m.in.:

- opis elementów środowiska w obszarach objętych zakresem przewidywanego oddziaływania,
- wyniki inwentaryzacji przyrodniczej rozumianej jako zbiór badań terenowych na potrzeby scharakteryzowania elementów środowiska przyrodniczego,
- opisy działań zapobiegawczych lub minimalizujących oddziaływanie.

Plan jest dokumentem abstrakcyjnym, który dotyczy nieokreślonego odbiorcy i nie przedstawia szczegółowych rozwiązań zagospodarowania działki.

Dodatkowo należy nadmienić, że w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody Ustawodawca wyraźnie wskazał zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony w parku krajobrazowym. W § 14 ust. 1 zapisano m.in., że zakres obejmuje w szczególności „inwentaryzację zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych z ich charakterystyką, ocena stanu i prognozą przyszłych zmian, w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony”. Brak jest planu ochrony dla Parku krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich mimo upływu 30 lat od ustanowienia tej formy ochrony przyrody.

2. Informacje o zawartości, głównych celach sporządzanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

2.1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący obszar położony w sołectwach Ruda i Turze - przeznaczenia

Na poniższym rysunku przedstawiono obszary objęte planem.

Rysunek 1. Obszar objęty planem na mapie okolicy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ortofotomapy z 2021 r. (usługa pobierania, Główny Urząd Geodezji i Kartografii).

W planie wskazano tereny wydzielone liniami rozgraniczającymi i oznaczające ich przeznaczenie podstawowe:

- **UL-RZM** – tereny usług rzemieślniczych lub zabudowy zagrodowej,
- **US** – teren usług sportu i rekreacji,
- **G** – teren górnictwa i wydobywania,
- **RN** – tereny rolnictwa z zakazem zabudowy,
- **RN-RZM** – tereny rolnictwa z zakazem zabudowy lub zabudowy zagrodowej,
- **KR** – tereny komunikacji drogowej wewnętrznej,
- **WS** – tereny wód powierzchniowych śródlądowych.

Wydzielono tereny usług rzemieślniczych lub zabudowy zagrodowej i oznaczono symbolami: **8.1UL-RZM**, **8.2UL-RZM**, dla których ustalono przeznaczenie:

- usługi rzemieślnicze,
- zabudowa zagrodowa

oraz przeznaczenie uzupełniające:

- infrastruktura techniczna (sieci),
- zabudowa agroturystyczna,

- zieleń urządzona.

Maksymalną wysokość budynków, garaży związanych z przechowywaniem sprzętu rolniczego i wiat gospodarczych ustalono na 15,00 m, z zastrzeżeniem wysokości budynków garaży i wiat innych niż gospodarcze oraz budynków infrastruktury technicznej na maksymalnie 7,00 m.

Wydzielono tereny górnictwa i wydobywania i oznaczono symbolami **4.1G, 4.2G, 4.3G, 8.1G, 8.2G**, dla których ustalono przeznaczenie: górnictwo i wydobywanie oraz przeznaczenie uzupełniające:

- komunikacja drogowa wewnętrzna,
- obsługa komunikacji,
- składy i magazyny,
- infrastruktura techniczna,
- wody powierzchniowe śródlądowe (w szczególności ciek Rudka) wraz z brzegami i urządzeniami wodnymi.

Wydzielono tereny rolnictwa z zakazem zabudowy i oznaczono symbolami **4.1RN, 4.2RN, 4.3RN, 8.1RN, 8.2RN, 8.3RN, 8.4RN, 8.5RN, 8.6RN, 8.7RN**, dla których ustalono przeznaczenie: rolnictwo z zakazem zabudowy oraz przeznaczenie uzupełniające:

- komunikacja drogowa wewnętrzna,
- infrastruktura techniczna (sieci).

Wydzielono tereny rolnictwa z zakazem zabudowy lub zabudowy zagrodowej i oznaczono symbolami **8.1RN-RZM, 8.2RN-RZM, 8.3RN-RZM, 8.4RN-RZM**, dla których ustalono przeznaczenie:

- rolnictwo z zakazem zabudowy,
- zabudowa zagrodowa

oraz przeznaczenie uzupełniające:

- komunikacja drogowa wewnętrzna,
- infrastruktura techniczna (sieci),
- zabudowa agroturystyczna,
- zieleń urządzona.

Maksymalną wysokość budynków, garaży związanych z przechowywaniem sprzętu rolniczego i wiat gospodarczych ustalono na 15,00 m, z zastrzeżeniem wysokości budynków garaży i wiat innych niż gospodarcze oraz budynków infrastruktury technicznej na maksymalnie 7,00 m.

Wydzielono teren usług sportu i rekreacji i oznaczono symbolem **8.1US**, dla którego ustalono przeznaczenie: usługi sportu i rekreacji oraz przeznaczenie uzupełniające:

- usługi gastronomii,
- komunikacja drogowa wewnętrzna
- infrastruktura techniczna (sieci).

Maksymalną wysokość budynków ustalono na 15,00 m, z zastrzeżeniem maksymalnej wysokości budynków gospodarczych, garaży i wiat na 7,00 m.

Wydzielono tereny komunikacji drogowej wewnętrznej i oznaczono symbolami **8.1KR**, **8.2KR**, dla których ustalono przeznaczenie: komunikacja drogowa wewnętrzna oraz przeznaczenie uzupełniające:

- infrastruktura techniczna (sieci) nie związana z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu oraz z potrzebami zarządzania drogą,
- wody powierzchniowe śródlądowe.

Wydzielono tereny wód powierzchniowych śródlądowych i oznaczono symbolami **4.1WS**, **8.1WS**, **8.2WS**, **8.3WS**, dla których ustalono przeznaczenie: teren wód powierzchniowych śródlądowych – ciek Rudka (wraz z brzegami, urządzeniami wodnymi) oraz przeznaczenia uzupełniające:

- komunikacja drogowa wewnętrzna,
- komunikacja piesza, rowerowa,
- infrastruktura techniczna (sieci).

Zakazano realizacji budynków.

W obszarze objętym planem ustalono zakaz realizacji elektrowni wiatrowych.

Ze względu na brak występowania problematyki, w planie nie określono:

- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej;
- wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych;
- granic i sposobów zagospodarowania terenów górniczych,
- obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- obszarów osuwania się mas ziemnych,
- krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa,
- sposobu i terminu tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów.

2.2. Cele planu

Celem planu jest stworzenie warunków do eksploatacji złoża kruszywa naturalnego oraz usług sportu i rekreacji z zachowaniem wymogów ładu przestrzennego, wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu.

2.3. Powiązania planu z dokumentami

Plan jest zgodny z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Obszar objęty planem zawiera się w granicach Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” oraz jest oddalony od najbliższego:

- obszaru Natura 2000 SOO „Stawy Łęczczok” o co najmniej 4,6 km,
- rezerwatu przyrody „Łęczczok” o co najmniej 4,6 km,
- obszaru chronionego krajobrazu „Wronin-Maciowakrze” o co najmniej 4,7 km.

Ponadto, w obszarach objętych planem brak jest innych form ochrony przyrody.

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognozę do planu wykonano w zakresie jaki wynika z przytoczonego przepisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r., poz. 1112), uwzględniając charakter dokumentu i jego zwartość oraz szczegółowość zapisów.

Prognoza składa się z dwóch głównych merytorycznych części. W części pierwszej dokonano (na podstawie materiałów i wizji w terenie 12 czerwca 2019 r. w godzinach południowych oraz 31 marca 2023 r. i 15 maja 2023 r. w godzinach popołudniowych) analizy oraz oceny stanu środowiska przyrodniczego sołectw Ruda i Turze. W części drugiej dokonano oceny wpływu oraz ich skutków w środowisku i krajobrazie wynikających z realizacji przewidzianych działań.

W prognozie uwzględniono informacje zawarte w materiałach dokumentacyjnych, studialnych, kartograficznych i monograficznych takich jak:

1. Inwentaryzacja przyrodnicza terenu planowanego przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu piasku i piasku ze żwirem ze złoża „Ruda 1” w kategorii C1 na gruntach miejscowości Budziska, Turze i Ruda w gminie Kuźnia Raciborska, Geoleh, Gdynia 2023.
2. Jankowski W., Świerkosz K. (red.), Korytarz ekologiczny doliny Odry. Stan, funkcjonowanie, zagrożenia. Fundacja IUCN Poland, 1995, Warszawa.
3. Kondracki J., 2000, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa.
4. Mapa sozologiczna w skali 1: 50 000.
5. Mapa hydrograficzna w skali 1: 50 000.
6. Mapa topograficzna w skali 1: 10 000.
7. Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (CDPGŚ, Katowice 2015).
8. Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Kuźnia Raciborska, 2019.
9. Plan zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego 2020+, Katowice 2016.
10. Prognozy oddziaływania na środowisko Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z terenu gminy Kuźnia Raciborska.
11. Prognozowanie skutków przyrodniczych planu zagospodarowania przestrzennego. Poradnik metodyczny, 1998, IGPIK, Kraków.
12. Projekt planu.
13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska.
14. Uchwała L/398/2022 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 23 czerwca 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w sołectwach Ruda i Turze.

Ponadto zostały wykorzystane informacje uzyskane w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska - Wydziale Monitoringu Środowiska w Katowicach, Urzędzie Miejskim w Kuźni Raciborskiej, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, Geoserwisie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i Nadleśnictwie Rudy Raciborskie.

4. Opis stanu istniejącego środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

4.1. Opis stanu środowiska przyrodniczego zachodniej części Gminy Kuźnia Raciborska

4.1.1. Położenie gminy

Gmina Kuźnia Raciborska położona jest w zachodniej części województwa śląskiego i posiada odcinek granicy wspólny z granicą województw śląskiego i opolskiego. Najwyraźniejszą granicą gminy jest płynąca z południa na północ rzeka Odra. Tereny gminy rozciągają się na wschód od niej. Przyrodniczą osią gminy jest prawobrzeżny dopływ Odry, rzeka Ruda. Granice inne niż odrzańska nie mają wyraźnego oparcia w strukturach przyrodniczych, geograficznych, a nawet technicznych. Większość pozostałych granic wyznaczają tylko dukty w jednorodnych kompleksach leśnych.

Obszar gminy wynosi około 127 km² i obejmuje miasto Kuźnia Raciborska oraz sołectwa Rudy, Ruda Kozielska, Jankowice, Budziska, Turze i Siedliska oraz kilka mniejszych przysiółków. W zagospodarowaniu gminy dominują lasy stanowiące aż 75% powierzchni.

Plan dotyczy obszaru zlokalizowanego w zachodniej części gminy Kuźnia Raciborska, w sołectwach Ruda i Turze. Obszar ten jest położony w obrębie mezoregionu Kotlina Raciborska (318.59) będącego częścią Niziny Śląskiej (318.5).

4.1.2. Budowa geologiczna

Bezpośrednio na karbonie zalegają osady trzeciorzędowe (miocenu) reprezentujące sedymenty płytkich zatok morskich. Są to zwięzłe iły piaszczyste i margliste oraz iłowce z przewarstwieniami margli ilastych i wkładkami węgla brunatnych. Miejscami występuje w nich gips, anhydryt, siarka i sól kamienna. Młodsze serie mioceńskich osadów ilastych zawierają piaski z syderytami. Zalegają one płasko i niezgodnie na erozyjnej, bardzo urozmaiconej morfologicznie powierzchni skał karbonu. W wielu miejscach utwory miocenu ukazują się na powierzchni lub zalegają płytko pod osadami czwartorzędowymi. Występują one m.in. na zboczach doliny Suminy, doliny Rudy i dolin jej dopływów oraz w Czernicy.

Rzeźba podłoża podczwartorzędowego jest bardzo urozmaicona, dzięki systemowi głębokich, kopalnych dolin. Najgłębsze z nich, kopalne doliny górnej Rudy i górnej Bierawki, ulokowane są w osiach mioceńskich rowów tektonicznych, pogłębianych najprawdopodobniej podczas czwartorzędowych ruchów neotektonicznych.

Na utworach trzeciorzędowych zalegają osady czwartorzędowe różnej genezy – glacialne, fluwioglacialne, fluwialne, eoliczne i organogeniczne. Ich miąższość nie przekracza na ogół 20-30 m, większa jest tylko w strefach kopalnych dolin Rudy i Bierawki – pokrywających się z przebiegiem neogeńskich rowów tektonicznych – gdzie osiąga 80-90 m. W ich dnach zachowały się najstarsze aluwia preglacialne.

Plejstocen glacialny reprezentowany jest przez trzy poziomy gliny zwałowych, rozdzielonych w strefach dolin Rudy i Bierawki aluwiami oraz łąkami i mułkami zastoiskowymi. Utwory starszych zlodowaceń – południowopolskich – zachowały się jedynie w kopalnych dolinach i są przykryte przez miąższe serie osadów młodszego zlodowacenia – odrzańskiego.

Zasadnicze zmiany w budowie geologicznej pokrywy czwartorzędowej wywarło zlodowacenie środkowopolskie – stadiał Odry. Łądolód nasunął się łobem od strony Kotliny Raciborskiej. Wdzierając się w dolinę Rudy dotarł po okolice Żor, północne stoki

garbu mikołowskiego i zrębu rydułtowskiego. Łądołów odrzański pozostawił w części zachodniej obszaru pokład piaszczystej gliny morenowej dużej miąższości.

Osady holocenyckie to głównie utwory budujące najniższe terasy rzeczne – piaski, mady, namuły organiczne i torfy. Zajmują one szczególnie duże obszary w dnach doliny Rudy i jej głównych dopływów. Kopalne starorzecza widoczne są nie tylko w morfologii terenu, ale i w podcięciach meandrującego koryta Rudy.

4.1.3. Ukształtowanie powierzchni

Teren zachodniej części Gminy Kuźnia Raciborska wykazuje spadek ku dolinie Odry. Na ujściowym odcinku Rudy w ukształtowaniu nie zaznacza się dolina tej rzeki. Różnica wysokości terenu w granicach zachodniej części Gminy (na zachód od granic miasta) sięga około 11 m. Najwyższy punkt znajduje się w Lasach Rudzkich, na północ od Budziska i przekracza nieznacznie 184 m n.p.m. (jest to wydma). Najniższą wysokość nad poziomem morza notuje się w skrajnie północnej części Gminy, w korycie Odry – 173 m.

Nadodrzańska część gminy ma charakter zalewowego, akumulacyjnego dna doliny rzecznej – jest to równina zalewowa. W stanie naturalnym zalewy mają charakter okresowy. Charakterystycznym typem gleb są mady, a formacją roślinną łągi.

Równiny zalewowe i nadzalewowe tworzone były współcześnie (holocen). Starsze równiny terasowe pochodzą z plejstocenu.

Tereny poza dolinami są pochodzenia lodowcowego (glacjalne) lub rzeczno-lodowcowego (fluwio-glacjalne) i mają genezę akumulacyjną, zdenudowaną. Szczególną cechą krajobrazu gminy Kuźnia Raciborska jest bardzo dobre zachowanie licznych form polodowcowych, w szczególności rzadkich, bo nietrwałych wydym.

Obszar objęty planem jest płaski i położony na wysokości ok. 178,5-179,5 m n.p.m.

4.1.4. Zasoby surowców mineralnych

W obszarze objętym planem jest zlokalizowane złożo „Ruda 1” (KN21156) oraz częściowo złożo „Ruda” (KN 4436) położone między miejscowościami Budziska, Turze i Ruda. Złoża dotyczą piasku oraz piasku ze żwirem.

4.1.5. Hydrogeologia

Analizowany obszar jest położony w obrębie XIII Przedkarpacciego regionu hydrogeologicznego. Jest to subregion Kędzierzyński XIII1. W obrębie gminy występują dwa piętra wodonośne: czwartorzędu i trzeciorzędu.

Piętro wodonośne czwartorzędu charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami hydrogeologicznymi, a w szczególności wodonośnością zależną od miąższości i wykształcenia litologicznego osadów. Wodonośność utworów czwartorzędowych związana jest z piaszczystymi osadami rzecznyymi, rzeczno-lodowcowymi oraz piaskami morenowymi. Na znacznej przestrzeni rozpatrywanego obszaru utwory czwartorzędowe tworzą główny poziom wód użytkowych. Dotyczy to zarówno obszarów współczesnych dolin Odry, Bierawki i Rudy, jak i dolin kopalnych, wypełnionych osadami neoplejstocenyckimi i plejstocenyckimi. Miąższość osadów w dolinach kopalnych jest zmienna, w granicach od kilkunastu do ponad stu metrów. Czwartorzędowe poziomy współczesnych dolin rzecznych cechuje stosunkowo niewielkie rozprzestrzenienie. Poziom wodonośny doliny Odry stanowią piaszczysto-żwirowe aluwia holocenyckie oraz żwiry związane ze zlodowaczeniem bałtyckim i jest rozpoznany licznymi studniami. Poziom ten jest ciągły i w obrębie całej doliny, przeważnie o zwierciadle swobodnym. Zwierciadło wody występuje płytko, zazwyczaj na głębokości około 2 m poniżej powierzchni terenu, przy czym jego położenie jest uzależnione od stanu wody w Odrze. Doliny kopalne rzek

są podstawowymi zbiornikami wód użytkowych. W profilu hydrogeologicznym dolin kopalnych występują zazwyczaj dwa poziomy wodonośne oddzielone od siebie glinami zwałowymi. Kopalna dolina Odry jest wypełniona piaszczysto-żwirowymi osadami neoplejstoceniowymi i plejstocenu o zmiennej miąższości, przeważnie w granicach 20-40 metrów. Dolina kopalna Rudy jest wcięta w utwory sarmatu i częściowo badenu do głębokości 50-120 m i ma zmienną szerokość, w granicach 1-5 km. Dolina jest wypełniona pliocenскими i plejstoceniowymi piaskami i żwirami oraz gliniastymi utworami morenowymi.

Piętro wodonośne trzeciorzędu związane jest z osadami morskimi i lądowymi miocenu, podrzędnie pliocenu. Użytkowy charakter mają wody występujące w utworach sarmatu i podrzędnie pliocenu. Wody z utworów karpatu i badenu nie mają charakteru użytkowego ze względu na podwyższoną mineralizację.

W obrębie wymienionych pięter wodonośnych wyodrębniono jeden główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) oraz dwa użytkowe poziomy wód podziemnych (UPWP).

Pierwszy to GZWP nr 332 Subniecka kędzierzyńsko-głubczycka. Zasilanie zbiornika następuje przez infiltrację opadów atmosferycznych oraz przez dopływ lateralny z poziomów neogeńskich w obrębie kopalnej rynny czwartorzędowej, bądź też z poziomów starszych (triasowych, kredowych, karbońskich) na obrzeżach jednostki czwartorzędowo-neogeńskiej.

Jakość wód występujących na obszarze zbiornika to ogólnie wody klasy II i III, wody dobrej i zadowalającej jakości. Wody w utworach czwartorzędowych wykazują niekiedy wysokie stężenia żelaza, dochodzące do 5 mg Fe/dm³, wysoką mętność i podwyższone stężenia manganu (dotyczy to szczególnie rejonu Raciborza). Sporadycznie obserwuje się podwyższone stężenia związków azotu (szczególnie azotanów). Natomiast wody w utworach neogeńskich cechują się podwyższonymi stężeniami amoniaku pochodzenia geogenicznego (do 2,6 mg NH₄/dm³) oraz lokalnie podwyższonymi stężeniami związków żelaza i manganu.

GZWP nr 332 ma podstawowe znaczenie w zaopatrzeniu w wodę, zarówno aglomeracji miejskich, jak i dużych zakładów przemysłowych zlokalizowanych w dolinie Odry od Raciborza na południu, po Krapkowice na północy. Ocenia się, że z ujęć wody zlokalizowanych na obszarze zbiornika jest zaopatrywane ok. 90% ludności. Jest to zbiornik, którego oszacowane zasoby dyspozycyjne wynoszą 109 890 m³/d.

Projektowany obszar ochronny zbiornika, mający na celu utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych GZWP nr 332 obejmuje powierzchnię 276,63 km² i składa się z sześciu odrębnych części. Pozostałej powierzchni zbiornika nie objęto rygorami obowiązującymi na obszarach ochronnych, gdyż jest wystarczająco chroniona przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu.

Użytkowe poziomy wód podziemnych to:

- Czwartorzędowy UPWP. Wody z tego zbiornika są ujmowane przez kilkadziesiąt ujęć studziennych. Największe z nich usytuowane są w rejonie Knurowa, Rybnika, Woszczyc, Suminy, Lysek i Kuźni Raciborskiej. Maksymalne wydajności ujęć dochodzą do 150 m³/h, lecz dominują ujęcia o wydajności 10-20 m³/h. Wody tego poziomu oznaczają się na ogół dobrą jakością i z uwagi na stopień ich mineralizacji oraz stopień zanieczyszczenia zaliczane są do klasy Ib i II. Na jakość tych wód istotnie wpływa kontakt z wodami powierzchniowymi (sieć rzeczna), które są silnie zanieczyszczone. Istotny udział w zanieczyszczeniu wód tego poziomu mają także zakwaszone i zanieczyszczone opady atmosferyczne.

- Trzeciorzędowy UPWP. Swym zasięgiem obejmuje północno-zachodnią część Parku CKKRW (teren gminy Kuźnia Raciborska). Z uwagi na zmienność litologicznego wykształcenia warstw trzeciorzędowych stanowiących poziomy wodonośne tego zbiornika wydajności są na ogół niewielkie, w granicach 10-20 m³/h. Jedynie lokalnie obserwuje się wydajności w granicach 100-120 m³/h. Wody tego poziomu mają zwykle mineralizację powyżej 0,5 mg/dm³, ale jakość obniżoną nawet do II i III klasy czystości z uwagi na podwyższoną zawartość związków żelaza. Obecność tych związków często powoduje kolmatację ujęć studziennych, co skraca ich żywotność. Na obszarze gminy wody z tego poziomu są ujmowane głównie w rejonie Kuźni Raciborskiej.

Obszar objęty planem objęty jest zasięgiem GZWP nr 332 i znajduje się w zasięgu projektowanego obszaru ochronnego ww. GZWP.

Obszar objęty planem jest zlokalizowany w zasięgu jednolitej części wód podziemnych nr 142 (PLGW6000142), dla której wyznaczono cele środowiskowe: utrzymanie dobrego stanu chemicznego oraz utrzymanie dobrego stanu ilościowego. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrażona.

4.1.6. Hydrografia

Obszar zachodniej części gminy Kuźnia Raciborska należy w całości do zlewni Odry, na której opiera się zachodnia granica gminy. Najważniejszym ciekim tej części gminy jest rzeka Odra.

Przez zachodnią część gminy przepływa Ruda, która ma długość całkowitą 50,6 km i powierzchnię zlewni 416,4 km². Koryto rzeki niemal od samych źródeł jest zabudowane hydrotechnicznie. Cieki wraz z mniejszymi dopływami budują, szczególnie na obszarach leśnych, bardzo dobrze rozwiniętą sieć rzeczną i ze względu na swoje bogactwo same w sobie stanowią niebagatelną wartość przyrodniczą.

„Nowym”, dużym dopływem Rudy jest rzeka Sumina. Pierwotnie uchodziła ona do Odry w miejscowości Turze. W wyniku prac hydrotechnicznych regulujących sytuację wodną w ujściu Rudy i Suminy, Rudę przerzucono w koryto Suminy, ujście Suminy przesunięto na wschód i wprowadzono ją do Rudy dawną, krótką odnogą. Wody Białego Potoku przeprowadzono syfonem pod Suminą, a dalej zamkniętym, podziemnym rurociągiem oraz otwartym kanałem o długości 1 km aż do ujścia do Odry.

Przepływy Rudy są wyrównane, bowiem średnie niskie przepływy stanowią około 60-70% przepływów średnich, a przepływy średnie maksymalne stanowią około 200-300% przepływów średnich. Charakter odpływu Rudy i Suminy dobrze charakteryzują wahania sezonowe oraz wahania przypadkowe odpływu.

Ruda charakteryzuje się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania, z niewielką przewagą odpływu w półroczu zimowym (58-60%). Charakter przepływów rzeki Rudy mimo lokalizacji w jej dolinie dużego zbiornika wodnego o powierzchni 555 ha i pojemności 23,5 mln m³ nie uległ istotnym zmianom. Decyduje o tym charakter zbiornika, którego wody wykorzystywane są do celów chłodniczych w elektrowni „Rybnik”. Forsowana rezerwa powodziowa zbiornika wynosi zaledwie 1,35 mln m³ i w czasie katastrofalnych powodzi takich jak w lipcu 1997 roku nie redukuje fali wezbrania.

W zachodniej części gminy nie występują zbiorniki wodne. Nieliczne są tereny podmokłe na obszarach starorzeczy Odry tak, jak w skrajnie północnej części obszaru objętego planem.

Obszar objęty planem jest zlokalizowany w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych nr PLRW600019117159 (Odra od wypływu ze zb. Polder Buków do

Kanału Gliwickiego), dla której wyznaczono cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i osiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona.

Obszar objęty planem jest położony poza terenami, dla których występuje prawdopodobieństwo powodzi.

4.1.7. Warunki klimatyczne

Według jednej z najnowszych klasyfikacji (Woś, 1999), obszar gminy leży w zasięgu klimatycznego Regionu Dolnośląskiego Południowego (XXV), który w porównaniu z innymi jednostkami, charakteryzuje się mniejszą liczbą dni z pogodą przymrozkową i mroźną, liczniejsze są natomiast przypadki notowania pogody bardzo ciepłej i jednocześnie pochmurnej.

Głównym czynnikiem kształtującym klimat zachodniej części Kuźni Raciborskiej jest cyrkulacja atmosferyczna, z którą związana jest wędrówka mas powietrza o różnym pochodzeniu geograficznym, co w rezultacie powoduje dużą nieregularność stanów pogody, znaczne wahania temperatury powietrza oraz rzadkie pojawianie się długich mroźnych zim. Przez 72% dni w roku pogodę kształtują masy powietrza polarno-morskiego (PPm), które powoduje w zimie ocieplenie, częste odwilże oraz zwiększone zachmurzenie i opady. W cieplejszej porze roku PPm pojawia się jako chłodne powodując duże zachmurzenie z przejaśnieniami i obfite, najczęściej przelotne opady oraz burze. Stosunkowo często (27% dni w roku) nad terenem odnotowuje się również masy powietrza polarno-kontynentalnego (PPk), pojawiającego się w lecie jako powietrze względnie cieplejsze, z kolei zimą chłodniejsze. W związku z tym, że odznacza się ono zwykle małą wilgotnością względną powoduje dość wyraźne zmniejszenie się stopnia zachmurzenia. Tylko przez 6% dni w roku zaznaczają się wpływy mas powietrza arktycznego (PA), które, pomimo iż zwykle dopływa nad obszar Polski silnie już przekształcone, charakteryzowane jest jako chłodne o niskiej wilgotności, powodujące znaczny spadek temperatury powietrza i sprzyja tworzeniu się inwersji termicznych. Inwersje te są zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia warunków aerosanitarnych, ponieważ przyczyniają się do koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Najrzadziej nad rozpatrywany obszar docierają masy powietrza zwrotnikowego (PZ) (około 1% dni w roku), przynoszące w lecie upały i parność, w zimie zaś odwilże i nagłe ocieplenie. Z przemieszczającymi się masami powietrza związane są systemy frontów, które pojawiają się z częstością około 31% dni w roku.

Średnie roczne usłonecznienie rzeczywiste w Raciborzu wynosi około 2000 godzin, przy czym najwięcej godzin ze słońcem przypada na miesiące letnie, zaś najmniej na miesiące zimowe. Najniższe średnie miesięczne zachmurzenie na posterunku w Rybniku obserwowane jest we wrześniu zaś największe w lutym (odpowiednio około 55% i 78% nieba pokryte jest chmurami), przy średnim zachmurzeniu rocznym wynoszącym około 68%. W Rybniku w ciągu roku odnotowuje się około 35 dni pogodnych (dni, podczas których średnie dobowe zachmurzenie jest mniejsze od 20%) i około 135 dni pochmurnych (dni, podczas których średnie dobowe zachmurzenie jest większe od 80%).

Średnia roczna temperatura powietrza (za okres 1966–1995) na przeważającej części Parku Krajobrazowego CKKRW przekracza 8°C. W przebiegu rocznym najwyższe temperatury przypadają na lipiec, zaś najniższe na styczeń.

Teren gminy Kuźnia Raciborska charakteryzuje się również mniejszą liczbą dni z przymrozkiem. O większej „łagodności” klimatu rozpatrywanego obszaru decydują sąsiedztwo Odry, liczne mniejsze zbiorniki wód powierzchniowych, rozległe kompleksy leśne oraz przede wszystkim bliskość Bramy Morawskiej, którą przez większą część roku

napływają masy ciepłego, wilgotnego powietrza. Znaczący wpływ bliskiej lokalizacji Bramy Morawskiej, nie tylko na charakterystyki termiczne klimatu, ale również na warunki anemologiczne i sanitarne.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych waha się w granicach od około 500 mm do około 800 mm. W ciągu roku dominują opady w półroczu letnim. Najwyższe sumy miesięczne przypadają zwykle na lipiec, zaś najniższe na luty bądź marzec. W rozpatrywanym obszarze notuje się około 160–170 dni z opadem. Przez około 15–20 dni w roku sumy dobowe opadów przekraczają 10 mm, przy czym najczęściej odnotowywane są w miesiącach letnich.

Pokrywa śnieżna zwykle pojawia się między 19 a 29 listopada, z kolei zanika w okresie od 15 do 25 marca, zaś jej średnia grubość nie dochodzi do 15 cm.

Zaznacza się dominacja wiatrów wiejących z kierunku SW (ponad 20%). Znaczna frekwencja przypada również na wiatry NW, S, SE i nieco mniejsza na NE. Przewaga wiatrów z sektora południowego, wskazuje na duży udział Bramy Morawskiej w kształtowaniu stosunków anemologicznych. Fakt ten ma duże znaczenie przede wszystkim w procesie transferu zanieczyszczeń z obszaru między Ostrawą i Karwiną oraz ich dalszego przemieszczania się. W przebiegu rocznym przeważają wiatry słabe i bardzo słabe o prędkości do 5 m/s (ponad 90% przypadków), silne wiatry (powyżej 10 m/s) stanowią ułamki procenta. Niekorzystnym zjawiskiem jest bardzo duży udział ciszy, co ma ujemny wpływ na proces rozpraszania zanieczyszczeń.

4.1.8. Gleby

Grunty leśne stanowią około 75% obszaru całej gminy Kuźnia Raciborska. Pola orne stanowią około 10% jej powierzchni. Pola na glebach wysokich klas bonitacyjnych I–III zajmują 16,78% gruntów ornych. Użytki zielone na gruntach klas I–III zajmują 8,61% użytków zielonych. Świadczy to o niewielkich zasobach gminy w grunty wysokich klas bonitacyjnych.

Przenosząc powyższe rozważania na zachodnią część gminy Kuźnia Raciborska dane przedstawiają się odmiennie. W dolinie Odry przeważają gleby dobrych klas. W pasie ok. 1 km od koryta Odry, poza terenami miejscowości Turze i Ruda, oraz na południe od Siedlisk dominują gleby 2 kompleksu przydatności rolniczej (pszenny dobry), odpowiadającemu glebom klas II, IIIa i IIIb. Z kolei na pozostałym terenie zachodniej części gminy Kuźnia Raciborska występują gleby kompleksów 5, 6, 7, 8 i 9, co odpowiada klasom bonitacyjnym od IIIb do V. Większość powierzchni terenu objętego planem jest objęta 8 (zbożowo-pastewny mocny) kompleksem przydatności rolniczej gleb.

Aktualny stan pokrywy glebowej jest odzwierciedleniem charakteru czynników glebotwórczych oraz różnorodności podłoża przekształconego przez te czynniki w glebę.

Pokrywa glebowa terenu zachodniej części gminy Kuźnia Raciborska ukształtowała się w wyniku akumulacji lodowcowo-wodnej. Zróznicowanie rzeźby i pokrycie terenu oraz warunków uwilgocenia spowodowały, że występuje tu przeważająca większość typów i podtypów gleb wyodrębnionych przez Polskie Towarzystwo Gleboznawcze (PTG).

Przestrzenne rozmieszczenie i udział typów gleb na terenach rolnych, jest zróżnicowane:

- mady – stanowiące najmłodsze osady aluwialne zajmują przede wszystkim dolinę rzeki Odry i jej dopływów, użytkowane są głównie jako grunty orne i łąki;
- gleby hydromorficzne ukształtowane w warunkach trwałego lub okresowo – nadmiernego uwilgocenia występują zarówno w dolinach cieków jak i na różnej wielkości powierzchni poza tymi terenami, użytkowane są głównie jak łąki;
- znaczną część terenów rolnych zajmują gleby brunatne kwaśne oraz bielcowe;

- udział gleb brunatnych właściwych jest stosunkowo niewielki.

4.1.9. Roślinność

Skład gatunkowy flory odpowiada zróżnicowaniu występujących tu siedlisk naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych. Widoczny jest jednak wpływ presji człowieka na aktualny stan flory.

Interesujący jest znaczny udział gatunków siedlisk nadwodnych, bagiennych, torfowiskowych i wodnych. Duża ich liczba świadczy o bogactwie siedlisk wilgotnych i ich naturalnym charakterze, pomimo dużej presji antropogenicznej. Duże znaczenie ma tu na pewno dolina Odry i jej dopływów.

Dość duża grupa gatunków łąkowych i murawowych znajduje odpowiednie siedliska w terenach otwartych (rozległe doliny rzeczne, łąki, pastwiska).

Gatunki związane z siedliskami przeobrażonymi i użytkowanymi przez człowieka stanowią dość znaczną grupę. Są to rośliny siedlisk segetalnych – związane z uprawami rolniczymi (zbożowymi i okopowymi). Stosunkowo wysoki poziom gospodarki rolnej eliminuje jednak znaczną część tradycyjnych chwastów segetalnych, spotykanych w innych rejonach Polski. Rośliny ruderalne, związane z siedliskami towarzyszącymi człowiekowi (gruzowiska, przydroża, przychacia, tereny zabudowane i przemysłowe) to prawie czwarta część składu flory aktualnej. Tak liczny udział tych gatunków świadczy o procesie przekształcania antropogenicznego siedlisk naturalnych, postępującej ich degradacji oraz nasilającym się procesom urbanizacji. W skład tutejszej flory wchodzi gatunki rzadkie, w tym chronione.

Rośliny objęte ochroną ścisłą związane są w przeważającej części z siedliskami leśno-zaroślowymi lasów liściastych (*Daphne mezereum*, *Lilium martagon*, *Streptopus amplexifolius*) jak i borów sosnowych (*Epipactis atrorubens*, *Epipactis helleborine*, *Lycopodium clavatum* itp.). W tej grupie są także gatunki łąkowe (*Colchicum autumnale*, *Iris sibirica*, *Gladiolus imbricatus* i in.) oraz rośliny wodne (*Aldrovanda vesiculosa*, *Nuphar lutea*, *Salvinia natans*, *Trapa natans* i in.).

Gatunki częściowo chronione, występujące liczniej od poprzednich, to rośliny leśne (*Asarum europaeum*, *Convallaria majalis*, *Ribes nigrum* i in.), łąkowe i murawowe (*Centaurea erythraea*, *Helichrysum arenarium*, *Dianthus cartusianorum* i in.) oraz wodne i bagienne (np. *Ledum palustre*).

Występowanie cennych elementów flory na terenie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich i Kuźni Raciborskiej nie jest równomierne. Przeważająca część rzadkich i zagrożonych gatunków roślin występuje w skupieniach, tworzących wyodrębniające się jednostki „przyrodniczo-przestrzenne”. Część takich obszarów objęta jest już formami indywidualnej ochrony lub proponowane są do ochrony (np. „Łęczczok”, „Las Obora”, „Głębokie Doły” itp.).

Obszar objęty planem stanowi w głównej mierze tereny wykorzystywane rolniczo. W północnej części przebiegu cieku Rudka w zasięgu obszaru objętego planem występuje roślinność łęgowa – do zachowania. Nie wyznaczono drzew predysponowanych do objęcia ochroną.

Na obszarze objętym planem prowadzono prace inwentaryzacyjne (Inwentaryzacja przyrodnicza terenu planowanego przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu piasku i piasku ze żwirem ze złoża „Ruda 1” w kategorii C1 na gruntach miejscowości Budziska, Turze i Ruda w gminie Kuźnia Raciborska, Geoleh, Gdynia 2023) i ujawniono niemal 240 taksonów roślin naczyniowych, w tym jedynie kilka gatunków narażonych (mak wątpliwy, wiosnowka pospolita, groszek bulwiasty, babka wielonasienna) oraz słabo

zagrożonych (dymnika pospolita, iglica pospolita, kurzyślad polny, lniczka mała, szarota błotna, owies głuchy, włośnica zielona). Nie stwierdzono występowania gatunków naczyniowych objętych ochroną prawną.

4.1.10. Zwierzęta

Rozpoznanie świata zwierzęcego nie jest równomierne. Bardzo dobrze poznano ptaki i to zarówno te, które tutaj gniazdują jak i gatunki zalatujące. Z kolei stopień poznania ichtiofauny zbiorników i cieków wodnych jest bardzo słaby.

Skład gatunkowy rybostanu kształtuje działalność zarybieniowa kół Polskiego Związku Wędkarskiego. Do pospolitych ryb należą: karpie, liny, płocie i leszcze. Drapieżniki reprezentują szczupaki i sandacze. Brak jest badań nad rybostanem głównych cieków wodnych oraz ich dopływów.

Wyrywkowe są również informacje o różnych grupach bezkręgowców. O ile nieco lepiej poznana jest fauna chrząszczy i motyli oraz pająki, to pozostałe grupy praktycznie nie były opracowane.

Bogactwo fauny Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich związane jest z silnym zróżnicowaniem biotopów, które tutaj są spotykane. Większą część obszaru zajmują lasy gospodarcze porastające tereny dawnej Puszczy Śląskiej. I chociaż fizjonomię zbiorowiskom leśnym nadaje sosna, to spotkać można również inne drzewostany: *Alnetea glutinosae*, *Quercetia robori-petraeae* czy *Quercus Fagetea*. Lasy te poprzerywane są terenami użytkowanymi rolniczo oraz ciekami i zbiornikami wodnymi. Wszystko to sprawia, że spotkać tutaj można rzadkie już w innych rejonach Polski gatunki roślin i zwierząt.

W latach 2001-2004 prowadzono dokładne rozpoznanie chiropterofauny Parku Krajobrazowego CKKRW. Dokładne rozpoznanie obszaru Parku przyniosło informacje o 14 gatunkach nietoperzy. Do najcenniejszych obszarów pod względem liczby występujących gatunków (11) należy rezerwat „Łęczczok” oraz obszar „Głębokich Dołów” (8 gatunków). Na uwagę zasługuje stanowisko w kościele w Rudach, gdzie zlokalizowane są zimowiska nietoperzy oraz znajduje się kolonia rozrodcza nocka dużego. Zatem najcenniejsze obszary pod względem faunistycznym położone są poza obszarem objętym planem i jego sąsiedztwem.

Najpełniej rozpoznana grupę zwierząt stanowią ptaki. Na terenie PK CKKRW występuje 251 gatunków ptaków (60% znanych z Polski), z których 153 to gatunki lęgowe (65% gatunków lęgowych w Polsce). Wymienia się 40 gatunków lęgowych ptaków wodnoblotnych, grupy, która została najlepiej rozpoznana na tym terenie. Wśród nich znajdują się gatunki ujęte w Czerwonej Księdze Zwierząt: bąk, hełmiatka, kropiatka i zielonka. Z kolei wśród gatunków zasiedlających kompleksy leśne autorzy zwracają uwagę na rzadki w Polsce gatunek – drożdżika oraz dzięcioła białogrzbietego wpisanego do Czerwonej Księgi Zwierząt i uznawanego za gatunek narażony na wyginięcie. Wreszcie wśród najcenniejszych gatunków ptaków związanych z terenami otwartymi wymienione zostały: dudek, dzierlatka, świergotek polny, kłaskawka.

Obszar objęty planem charakteryzuje się niższymi niż przeciętne (w porównaniu do otoczenia) walorami dla bytowania zwierząt. Teren położony jest w korytarzu ornitologicznym „Dolina Górnej Odry”. Szczegóły przedstawiono w rozdziale 6 przy opisie oddziaływań, a zasięgi wskazano na załączniku kartograficznym.

W trakcie prowadzenia prac inwentaryzacyjnych (Inwentaryzacja przyrodnicza terenu planowanego przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu piasku i piasku ze żwirem ze

złoża „Ruda 1” w kategorii C1 na gruntach miejscowości Budziska, Turze i Ruda w gminie Kuźnia Raciborska, Geoleh, Gdynia 2023) stwierdzono występowanie:

- jednego gatunku płazów (żaba wodna – kilka samców w niewielkim, silnie zarośniętym zbiorniku śródpolnym),
- 21 gatunków ptaków (jedynie 8 gatunków lęgowych: skowronek, potrzecz, cierniówka, łożówka, rokitniczka, bażant, kłaskawka, potrzos i 13 gatunków żerujących: bocian biały, myszołów, pustułka, śmieszka, turkawka, mazurek, pliszka siwa, wrona siwa, sroka, dymówka, oknówka, brzegówka, szpak),
- 2 gatunki ssaków (borsuk, lis - wyłącznie tropy).

Nie napotkano na przedstawicieli gadów. Na terenie objętym planem oraz w sąsiedztwie nie stwierdzono cennych, rzadkich i chronionych gatunków owadów. Jest to wynik braku odpowiedniego siedliska zdominowanego przez krajobraz rolniczy.

4.2. Potencjalne zmiany w środowisku przy dotychczasowym użytkowaniu

W przypadku zaniechania uchwalenia planu, analizowany obszar funkcjonowałby jak w stanie aktualnym.

5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu

Polityka ochrony środowiska jest jedną z polityk wspólnotowych Unii Europejskiej o charakterze horyzontalnym. Jej zakres obejmuje wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Zasada zrównoważonego rozwoju podkreśla konieczność takiego rozwoju społeczno-ekonomicznego, by przy zaspokajaniu potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń została zachowana równowaga przyrodnicza. Zasada przezorności wymaga podejmowania środków zapobiegawczych tam, gdzie nie poznano jeszcze dokładnego oddziaływania na środowisko. Zasada prewencji (zapobiegania) zobowiązuje podejmującego negatywne oddziaływanie na środowisko do zapobiegania temu oddziaływowaniu. Zasada „zanieczyszczający płaci” wymaga od wprowadzającego zanieczyszczenia ponoszenia kosztów usunięcia skutków lub zapobiegania zanieczyszczeniom.

Działania związane z ochroną przyrody przewidziane w planie mają charakter wybitnie lokalny i nie ma możliwości odniesienia ich wprost do celów międzynarodowych dyrektyw i konwencji oraz dokumentów krajowych w zakresie zagospodarowania terenu i ochrony środowiska. Dokumenty te mają charakter polityczny (nie zadaniowy), czyli cele są sformułowane bardzo ogólnie i nie można znaleźć bezpośredniego odniesienia do funkcji obszarów objętych planem.

Obszary objęte planem są położone na obszarze dorzecza Odry. Uchwalenie planu nie będzie wpływać negatywnie na wody powierzchniowe i podziemne pod warunkiem właściwej gospodarki wodno-ściekowej. Nie będzie również w skali lokalnej ograniczać możliwości przenikania wód opadowych do gruntu.

Uchwalenie planu nie ma bezpośredniego związku z celami środowiskowymi zawartymi zarówno w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej tj. „Ramowej Dyrektywy Wodnej” jak z „Aktualizacją planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Uchwalenie planu nie powinno spowodować wzrostu poboru wody i nie powinno przyczynić się do zwiększenia ilości zanieczyszczeń, nie zmieni poziomów wód oraz nie wywoła zmian kierunków krążenia wód podziemnych. Tym samym nie jest wymagane zastosowanie odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych ww. dokumentów. Obydwa wymienione akty są dokumentami ramowymi pod względem wyznaczanych celów i nie ma możliwości bezpośredniego wykazania zgodności z nimi inwestycji w ogóle nie związanej z ochroną wód powierzchniowych i podziemnych.

Przykładowo, **Ramowa Dyrektywa Wodna** wyznacza dla wód powierzchniowych cele związane z:

- wdrożeniem koniecznych środków celem zapobieżenia pogorszenia się stanów wód,
- ochroną i przywracaniem wszystkich części wód powierzchniowych aby osiągnąć dobry stan wód,
- ochroną i poprawą wszystkich sztucznie i silnie zmienionych części wód celem osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód,
- wdrożeniem środków celem redukcji zanieczyszczeń substancjami priorytetowymi i zaprzestania lub stopniowego eliminowania emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji.

Z kolei, w przypadku wód podziemnych Ramowa Dyrektywa Wodna wyznacza cele związane z:

- zapobieganiem lub ograniczaniem dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych celem zapobiegania pogarszania się ich stanu,
- ochroną, poprawą i przywróceniem wszystkich części wód podziemnych, zapewnieniem równowagi pomiędzy poborami i zasilaniem wód podziemnych celem osiągnięcia dobrego stanu wód,
- wdrożeniem środków do odwrócenia każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka celem stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych.

A zatem nie jest możliwe stwierdzenie, że uchwalenie planu ma na celu bezpośrednie pozytywne oddziaływanie na stan wód powierzchniowych i podziemnych.

Uchwalenie planu będzie mieć związek z działaniami adaptacyjnymi przewidzianymi w **„Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmianę klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”** (SPA). Cel główny SPA ma być realizowany przy pomocy działań legislacyjnych (nowe Prawo Wodne, analizy ryzyka, wprowadzenie obowiązku tworzenia planu na obszarach zagrożeń środowiska itp.), działań organizacyjnych (zarządzanie kryzysowe, ratownictwo, ochrona ludności), działań informacyjnych oraz badania naukowe i tworzenie programów badawczych. Uchwalenie planu będzie mieć powiązanie wyłącznie z pierwszym celem SPA (Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska) z działaniem 5.1 – wprowadzenie ograniczeń w zakresie budownictwa powszechnego i dodatkowe wymagania w zakresie ochrony przed zalaniem budynków podpiwniczonych na obszarach zalewowych oraz na terenach zagrożonych ruchami masowymi.

Pozostałe kierunki działań nie mają bezpośredniego związku z planowaniem przestrzennym i kształtowaniem środowiska, gdyż dotyczą tworzenia lokalnych systemów monitorowania zagrożeń, rozwoju transportu, monitoringu środowiska, stymulowania innowacji czy kształtowania postaw społecznych.

6. Przewidywane oddziaływania uchwalenia planu na środowisko

Plan określa zakres rozwiązań zagospodarowania terenu, dla którego wyznacza ustalenia przy równoczesnym uwzględnieniu wymogów ochrony środowiska, ekorozwoju, kształtowania ładu przestrzennego i przekształcenia struktury funkcjonalno-przestrzennej umożliwiającej poprawę warunków życia mieszkańców.

Biorąc pod uwagę zmiany wniesione przez plan w użytkowaniu terenu oraz przeznaczeń w planie obecnie obowiązującym stwierdzić należy, że potencjalne oddziaływania mogą wystąpić w przypadku dwóch zmian użytkowania terenu:

- z terenów rolnych na tereny górnictwa,
- z terenów rolnych na tereny usług sportu i rekreacji (zakazano realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

A zatem do dalszych analiz przyjęto te zmiany.

Warto również zwrócić uwagę na fakt, że częściowo tereny objęte procedowanym planem są objęte obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym uchwałą nr XXV/245/2001 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 2 lipca 2001 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska: poza skrajnie zachodnią częścią obszaru objętego planem ustalono „wpisanie granic udokumentowanych złóż kruszyw”.

Zaplanowane przeznaczenia terenu są zgodne z kierunkami określonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska przyjętym uchwałą nr XLII/327/2021 r. z 25 listopada 2021 r.

Różnorodność biologiczna

Różnorodność biologiczna nie zostanie zubożona nawet w skali wybitnie lokalnej ze względu na brak szczególnych walorów przyrodniczych terenów planowanej zmiany przeznaczenia terenu. Częściowo wzdłuż cieku Rudka występuje roślinność łąkowa, jednakże niemal w całości występuje ona poza złożem „Ruda”, którego będzie dotyczyć późniejsza eksploatacja kruszyw. W sąsiedztwie cieku w północnej części obszaru objętego planem pozostawiono rolnicze zagospodarowanie terenu.

Obszar objęty planem dotyczy terenu, na którym znajdują się gleby o zróżnicowanych klasach bonitacyjnych - kompleksy rolniczej przydatności gleb:

- 2 pszenney dobry (w niewielkim zakresie),
- 5 żytni dobry,
- 6 żytni słaby,
- 7 żytni bardzo słaby,
- 8 zbożowo-pastewny mocny,
- 9 zbożowo-pastewny słaby.

Obszary działalności związanej z eksploatacją kruszyw w granicach obszaru górniczego pozostaną wyłączone z zabudowy.

Realizacja zamierzeń w nowych funkcjach ustalonych w planie nie wpłynie znacząco na różnorodność biologiczną obszarów. Obszary objęte planem dotyczą strefy o przeciętnych i niższych od przeciętnych walorach przyrodniczych: w stanie faktycznym obszar oznaczony symbolem G dotyczy agrocenoz bez warunków do stałego przebywania zwierząt. Analizowany obszar może stanowić wyłącznie miejsce żerowiska, przy czym zaobserwowano, że zdecydowanie bardziej atrakcyjne dla zwierząt są tereny położone na

północny wschód od Rudy i Budzisk ze względu na możliwość schronienia (bliskość lasu) oraz dostępność wody (starorzecza Odry i sama Odra).

Przyjęcie planu nie będzie miało wpływu na siedliska objęte ochroną w ramach obszarów sieci Natura 2000. Uchwalenie planu i późniejsza realizacja inwestycji z niego wynikających nie przyczyni się do zubożenia różnorodności biologicznej również poza granicami kraju – nie wystąpią oddziaływania transgraniczne.

Przewiduje się rekultywację obszaru w kierunku wodnym (przyrodniczy, rekreacyjny) lub rolnym (przywrócenie do stanu pierwotnego). Zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, wyeksploatowanie złoża powinno przyczynić się do trwałego wzbogacenia otoczenia. Ustalony w planie wodny kierunek rekultywacji jest bardzo korzystny, bowiem „w wyniku naturalnej lub kierowanej sukcesji, wyrobiska poeksploatacyjne są zajmowane przez zespoły roślin i zwierząt, które w warunkach naturalnych i dojrzałych ekosystemów nie miałyby szans na przeżycie i rozwój” (Naworyta W., Jeszcze raz krytycznie o kierunkach rekultywacji i ich wyborze [w:] Prace Naukowe Instytutu Górnictwa nr 136, Studia i materiały nr 43, Politechnika Wrocławska, Wrocław 2013, str. 142). Z kolei przyjęcie rolnego kierunku rekultywacji jest zgodne z aktualnymi predyspozycjami terenu.

Ludzie

Uchwalenie planu przewidującego możliwość realizacji funkcji górnictwa i wydobywania nie powinno negatywnie oddziaływać na bezpieczeństwo i zdrowie mieszkańców, pod warunkiem zastosowania się przez inwestora do zasad realizacji zamierzenia określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zmiana użytkowania terenów dotyczy bowiem umożliwienia realizacji przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko (w szczególności na klimat akustyczny otoczenia).

Biorąc pod uwagę otoczenie analizowanego obszaru należy stwierdzić, że w obecnym stanie głównym emitorem hałasu są pojazdy poruszające się lokalnymi drogami oraz eksploatacja kruszyw po wschodniej stronie obszaru objętego planem.

Na etapie sporządzania planu trudno jest jednoznacznie wyznaczyć liczbę samochodów ciężarowych jaka może pojawić się na drogach w związku z eksploatacją złoża kruszyw. Szacunkowo można określić ją na około 70-90 szt. dziennie, przy założeniu dziennego urobku około 2000-2500 t i ładowności pojedynczego pojazdu 25-30 t.

Szczegółowe rozważania dotyczące poziomu hałasu będą możliwe w trakcie przygotowywania karty informacyjnej lub raportu oddziaływania na środowisko na potrzeby wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Aktualnie nie jest znana moc akustyczna urządzeń oraz docelowa ich lokalizacja.

Na podstawie wizji w terenie można stwierdzić, że brak jest istniejącej zieleni średniej i wysokiej, które mogłyby stanowić izolację między obszarem z przeznaczeniem górnictwem i terenami zabudowy mieszkaniowej po stronie północno zachodniej od obszaru objętego planem w sołectwie Ruda i po stronie południowej od obszaru objętego planem w sołectwie Turze. Należy jednakże mieć na uwadze fakt, że po wschodniej stronie obszaru objętego planem (bezpośrednie sąsiedztwo) od 2019 r. odbywa się eksploatacja złoża Ruda. Minimalne odległości aktualnych terenów eksploatacji od domostw wynoszą ok. 55 m w przypadku miejscowości Ruda oraz ok. 265 m w przypadku miejscowości Turze.

Z kolei teren o przeznaczeniu górnictwem w planie jest oddalony od zabudowań mieszkaniowych o co najmniej 100 m w miejscowości Turze oraz ok. 190 m w miejscowości Ruda. Dlatego też można stwierdzić, że oddziaływania nie powinny być

intensywniejsze w porównaniu do zakończonej eksploatacji w sąsiedztwie obszaru objętego planem.

Szacunkowo, okres trwania eksploatacji złoża i uciążliwości akustycznych to ok. 8,5-10,25 lat. Do wyliczeń przyjęto następujące założenia:

- realna powierzchnia eksploatacji złoża po odliczeniu stref buforowych oraz strefy składowania nadkładu w formie nasypu: 290 000 m²,
- przeciętna miąższość złoża: 12,7 m (zgodnie z kartą złoża),
- średnia gęstość nasypowa: 1,99 t/m³ (zgodnie z kartą złoża),
- roczny urobek: 500-600 tys. t,
- współczynnik wykorzystania złoża: 70%.

Mnożąc powierzchnię i miąższość złoża w części możliwej do eksploatacji uzyskać można objętość 3 683 000 m³ kruszywa. Mnożąc tę wartość przez gęstość, uzyska się masę kruszywa do wydobywania 7 329 170 t. Dodatkowo zastosowano współczynnik wykorzystania złoża osiągając masę kruszywa 5 130 419 t. Przy założeniu rocznego urobku na poziomie 500 tys. t, eksploatacja trwać będzie 10,25 roku, a przy eksploatacji 600 tys. t rocznie – 8,5 roku.

Planowane przeznaczenie terenu w planie nie będzie powodować zagrożeń w ruchu drogowym.

Nie przewiduje się oddziaływania związanego z wyznaczeniem terenów zabudowy zagrodowej. Po pierwsze, w obszarze objętym planem funkcjonuje zabudowa tego typu, po drugie, w północnej części miejscowości Turze po wschodniej stronie od drogi łączącej Turze z Rudą, funkcjonuje skład nawozów, który generuje znaczące oddziaływania odorowe. Przeznaczenie jest zgodne z uzgodnionym i pozytywnie zaopiniowanym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska.

Zwierzęta

W obszarze objętym planem nie występują warunki do bytowania gatunków innych niż pospolite. Planowany obszar G jest użytkowany rolniczo, dodatkowo jest zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy i terenów eksploatacji kruszyw, co również ogranicza bytowanie i żerowanie zwierząt.

W trakcie licznych wizji terenowych wykonywanych w latach 2019-2023 na potrzeby zarówno niniejszej prognozy, jak i innych opracowań (wszystkie pory roku, wszystkie pory dnia), nie zidentyfikowano występowania zwierząt kopytnych i drapieżnych na terenach otwartych (poza gatunkami charakterystycznymi jak sarna czy zając szarak) w okolicy obszaru objętego planem.

Obszar objęty planem jest położony **w zasięgu korytarza ornitologicznego „Dolina Górnej Odry”**. Cały odcinek doliny Odry w obrębie Kotliny Raciborskiej jest ornitologicznie niezbyt interesujący, co wiąże się z silnym przekształceniem i zanieczyszczeniem środowiska oraz wysokim zagęszczeniem ludności. Za korytarz ekologiczny można uznać całą przestrzeń między wałami przeciwpowodziowymi (łącznie z nimi), bowiem tworzą one długie i jednolite struktury liniowe. Starorzecza występują na odcinku od Chałupek do Nędzy. Liczne osuszone łąki tworzą dobrze wykształcony korytarz ekologiczny. W przypadku korzystnej zmiany stosunków wodnych mogą one powrócić do swego pierwotnego charakteru przekształcając się w łąki zalewowe. Po lewej krawędzi doliny brak jest lasów. Funkcjonowanie korytarza na tym odcinku wydaje się być zaburzone. W opracowaniach proponowane jest odtworzenie lasów łęgowych i grądów na najbardziej odlesionych fragmentach oraz podmokłych łąk między nimi.

Istotną barierą jest kompleks miejsko-przemysłowy Kędzierzyn-Koźle położony po obydwu brzegach rzeki. Na zalanych żwirowniach, osadnikach i stawach przemysłowych gniazduje mewa śmieszka. Poza rybitwą zwyczajną, mewą śmieszką, mewą pospolitą i czajką, pozostałe gatunki ptaków błotno-wodnych występują prawie wyłącznie na dwóch kompleksach stawów rybnych: Wielikąt i Łęczok. Generalnie ptaki korzystają z samego zwierciadła wody lub ze szlamistych i porośniętych brzegów. W przypadku Odry dominuje grupa pierwsza. Ptaki zatrzymujące się na rzece wykorzystują ją głównie jako miejsce bezpiecznego odpoczynku, a żerują na terenach przyległych.

W przypadku wyboru wodnego sposobu rekultywacji terenu, szczególnie w kierunku przyrodniczym, powstaną warunki do bytowania ptaków.

Z kolei, zgodnie z opisem na stronie prezentującej korytarze ekologiczne (<https://slaskie-przyroda.pl/ochrona-przyrody/korytarze-ekologiczne>), **potencjalne korytarze ekologiczne dla herpetofauny** „zlokalizowane są wszędzie tam, gdzie te zwierzęta występują, a więc w zasadzie na obszarze całego województwa”. Biorąc pod uwagę rolnicze użytkowanie analizowanego terenu należy stwierdzić, że herpetofauna nie posiada dogodnych warunków do bytowania. Po wschodniej stronie obszaru objętego planem funkcjonują zbiorniki związane z prowadzoną eksploatacją złoża Ruda, jednakże strome brzegi, brak płycizn, skąpa roślinność szuwarowa i aktywność górnicza utrudniają bytowanie zwierząt. W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach GN.7624.3.2011 z 8.08.2011 r. nakazano utworzenie w południowo wschodniej części zbiornika (w oddaleniu od obszaru objętego planem) kwatery o powierzchni min. 0,3 ha i średniej głębokości 1,0 m - uwzględniając warunki dla bytowania płazów.

A zatem uchwalenie planu oraz późniejsza realizacja zamierzeń z niego wynikających nie spowoduje znaczących ograniczeń w możliwości przemieszczania się zwierząt. Teren objęty planem nie stanowi siedliska dla zwierząt, poza fauną glebową czy mięczakami.

Biorąc pod uwagę zapisy związane z wysokością zabudowy do 40,00 m w ramach obszarów oznaczonych symbolami 4.1G, 4.2G, 4.3G, 8.1G, 8.2G oraz 30,00 m w ramach pozostałych obszarów stwierdzić należy, że katalog zabudowy jest ograniczony do urządzeń i instalacji związanych z wydobywaniem i przeróbką kopaliny ze złoża (w ramach obszarów 4.1G, 4.2G, 4.3G, 8.1G, 8.2G) oraz do urządzeń i sieci infrastruktury technicznej traktowanych jako inwestycje celu publicznego (w ramach pozostałych obszarów). Warto zwrócić uwagę na fakt, że na wschód od obszaru objętego planem w ramach terenu wydobywania kruszyw funkcjonują urządzenia i instalacje związane z wydobywaniem i przeróbką kopaliny, a obszar planu i najbliższe otoczenie charakteryzuje się występowaniem linii elektroenergetycznych (w tym słupów) średniego napięcia oraz pojedynczych drzew i grup drzew. Dlatego też nie ma podstaw do wyznaczenia negatywnego oddziaływania tych obiektów na ptaki.

Rośliny

Na terenach objętym planem może być zagrożona roślinność drzewiasta i krzewiasta oraz może wystąpić negatywne oddziaływanie na szatę roślinną - w południowej i północno wschodniej części obszaru objętego planowanym przeznaczeniem górniczym konieczne będzie wycięcie około 15 drzew/krzewów oraz jednej kępy krzewów. W bezpośrednim sąsiedztwie cieku Rudka nakazano ochronę istniejących zadrzewień na terenach oznaczonych symbolami 4.1RN, 4.2RN, 8.1RN, 8.2RN, 8.3RN, 8.4RN, 8.1RN-RZM, 8.2RN-RZM, 8.3RN-RZM.

Zmiana przeznaczenia nie powinna mieć negatywnego wpływu na siedliska (brak występowania cennych siedlisk przyrodniczych na terenie objętym planem).

Zalecane jest zdjęcie przypowierzchniowej warstwy ziemi o głębokości około 10 cm wraz z roślinnością trawiastą i oddzielenie jej od reszty materiału. Biorąc pod uwagę występowanie pospolitych gatunków roślin (brak istotnych gatunków flory) na obszarze objętym planem stwierdzić należy, że oddziaływanie to będzie marginalne.

Nie ma podstaw do wyznaczenia drzew i grup drzew predysponowanych do objęcia ochroną.

Wody

Uchwalenie planu nie powinno przyczynić się do negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne pod warunkiem właściwej gospodarki złożem (brak gospodarki rabunkowej, brak wpływu na stan wód podziemnych i powierzchniowych, stosowanie się do działań minimalizujących wpływ na środowisko przyrodnicze).

W związku z istnieniem zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę (wodociąg) nie jest prognozowane wystąpienie oddziaływania na możliwość dostarczania wody na cele socjalno-bytowe.

Istnieje ryzyko wycieku płynów z pracujących maszyn oraz zanieczyszczenie wód płynących i gruntowych (oddziaływanie bezpośrednie). Analizując z kolei możliwe oddziaływania pośrednie, należy zdiagnozować możliwość negatywnego wpływu ww. wycieków na roślinność oraz zdrowie ludzi.

W trakcie eksploatacji kruszywa z zawodnionej części złoża sukcesywnie jest usuwany materiał skalny, wypełniający strefę saturacji. W to miejsce napływają wody podziemne otaczające wyrobisko. Biorąc pod uwagę ww. zależności oraz brak lokalizacji analizowanego terenu w sąsiedztwie siedlisk chronionych w ramach sieci Natura 2000 stwierdzić należy, że eksploatacja nie przyczyni się do możliwości zaniknięcia siedlisk bezpośrednio związanych z poziomem wód podziemnych.

W środkowej części obszaru objętego planem znajdował się płytki, silnie zarośnięty szuwarem zbiornik wodny (na podstawie analizy archiwalnych ortofotomap i map topograficznych). Powierzchnia tego zbiornika łącznie ze strefą szuwarów wynosiła około 0,12 ha. Zbiornik znajdował się blisko cieku Rudka. Ciek jest suchy, bez wody, porośnięty wysoką roślinnością trawiastą. Brak roślinności wodnej i charakterystycznej dla terenów podmokłych w rowie wskazuje, że nie był on wypełniony wodą przez ostatnie lata.

Utrzymanie ciągłości przepływu cieku Rudka zapewniono za pośrednictwem wyrobiska odkrywkowego (poeksploatacyjnego) lub wyrobisk odkrywkowych.

Powietrze

W wyniku realizacji zapisów planu wystąpi pylenie wtórne z pryzm składowanego nadkładu/ materiałów (na etapie realizacji zapisów planu). Zasadniczy wpływ na wielkość i obszar oddziaływania tej emisji mają warunki atmosferyczne (siła wiatru, opady deszczu), tzn. im silniejszy wiatr przy suchej pogodzie, tym silniejsze oddziaływanie. Oprócz warunków meteorologicznych emisja zależna jest ona również od cech pryzmowanego gruntu/ materiału (granulacja, naturalna wilgotność). Zaleca się okresowe zwilżanie wodą spryzmowanego materiału bądź jego przykrycie. W przypadku bardzo silnego wiatru zaleca się ubicie materiału, aby zminimalizować zjawisko pylenia wtórnego (w przypadku składowania np. ziemi z wykopów lub urobku) lub obudowania i przykrycia miejsc składowania materiałów sypkich. W przypadku wykorzystywania nadkładu jako wał ziemny (ekran akustyczny) powstały obiekt szybko porośnie niską zielenią, co skutecznie zapobiegnie pyleniu. W przypadku częściowego wykorzystania nadkładu do celów częściowego zasypania miejsca eksploatacji (ochrona wód podziemnych) problem pylenia również nie wystąpi.

Na etapie eksploatacji obiektów o funkcjach wymienionych w planie może wystąpić emisja zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w postaci gazów i pyłów – wynikająca ze spalania paliw w silnikach pracujących maszyn oraz pojazdów transportujących kruszywa.

Powierzchnia ziemi

Budowa geologiczna nie stawia istotnych ograniczeń w sposobie zagospodarowania terenów objętych planem. Realizacja ustaleń planu przyczyni się do fragmentarycznej zmiany rzeźby terenu i częściowej degradacji powierzchni terenu. Dlatego też należy dążyć do wypracowania takich metod korzystania z zasobów złoża, które nie doprowadzałyby do rabunkowej gospodarki złożem oraz do konfliktów ze środowiskiem.

Zajęcie powierzchni będzie występować na etapie prowadzenia inwestycji przewidzianych w planie. Oddziaływanie to będzie miało charakter bezpośredni, krótkotrwały i nieodwracalny. Planuje się rekultywację terenu w kierunku wodnym (przyrodniczy, rekreacyjny) lub rolnym (przywrócenie do stanu sprzed realizacji zapisów planu).

Ponadto nastąpi zajęcie terenu pod przymowaną ziemię, zaś prowadzenie wykopów spowoduje naruszenie struktury gleby, zniszczenie pokrywy roślinnej oraz możliwą przymusową migrację zwierząt w szczególności owadów i drobnych ssaków na sąsiednie bądź bardziej odległe tereny.

Gospodarowanie odpadami powinno odbywać się zgodnie z odrębnymi przepisami.

Krajobraz

Uchwalenie planu niewątpliwie będzie miało wpływ na krajobraz gminy Kuźnia Raciborska, jednakże w bardzo wąskim zakresie. Na terenie objętym planem w stanie istniejącym dominują tereny upraw rolniczych. Krajobraz antropogeniczny widoczny jest w najbliższym otoczeniu w formie wyrobiska eksploatacyjnego po wschodniej stronie obszaru objętego planem oraz wał przeciwpowodziowy po stronie zachodniej. Widoczne są również zabudowania miejscowości Ruda i Turze i (w mniejszym zakresie) urządzenia służące do wydobywania kruszyw zlokalizowane po wschodniej stronie obszaru objętego planem. Po zachodniej stronie przebiega również droga łącząca miejscowości Turze i Ruda.

Analizowany teren będzie widoczny z drogi łączącej miejscowości Turze i Ruda oraz z domostw położonych przy ul. Rudzkiej w Rudzie oraz przy ul. Rudzkiej i ul. Stawowej w miejscowości Turze. Zmiany w percepcji krajobrazu na etapie realizacji zapisów planu (eksploatacji kruszyw) będzie można określić jako istotne wyłącznie w odniesieniu do skrajnie południowej zabudowy miejscowości Ruda oraz skrajnie północnej zabudowy miejscowości Turze (łącznie ok. 10-15 domostw).

Klimat

Uchwalenie planu oraz późniejsza realizacja jego zamierzeń nie będą miały znaczącego wpływu na klimat miasta i gminy Kuźnia Raciborska. Lokalnie mogą się zaznaczyć zmiany temperatury powietrza i powierzchni ziemi oraz wilgotności powietrza wynikające ze zmniejszonej ilości promieni słonecznych i zmniejszonej powierzchni biologicznie czynnej, jednakże będą to zmiany niezauważalne.

Bezpośrednia emisja gazów cieplarnianych będzie miała miejsce podczas lokalnego spalania paliw do celów ogrzewania i podgrzania wody użytkowej (o ile wystąpi taka konieczność na terenach usług sportu i rekreacji, funkcjonowania maszyn i urządzeń oraz korzystania z pojazdów. Na etapie sporządzania planu nie ma możliwości precyzyjnego

określenia źródeł ciepła, ani rodzaju i ilości przewidywanych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza atmosferycznego. W przypadku wybrania energii elektrycznej emisje gazów cieplarnianych w skali gminy będą niezauważalne (wystąpią emisje pośrednie – w miejscu wytworzenia energii). W przypadku źródła gazowego, emisje będą relatywnie niewielkie w porównaniu do stosowania węgla na potrzeby ogrzewania i produkcji ciepłej wody użytkowej. Emisje te będą zależeć od metody spalania opału oraz jego jakości.

Zgodność zamierzeń przewidzianych w planie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz normami powinna zapewnić odporność na zmiany klimatu i klęski żywiołowe. Do norm tych należą w szczególności (odporność na wiatr, burze, śnieg i ekstremalne temperatury oraz zmiany temperatur):

- PN-EN 62305-1:2008 Ochrona odgromowa – Część I: Zasady ogólne,
- PN-EN 62305-2:2008 Ochrona odgromowa – Część II: Zarządzanie ryzykiem,
- PN-EN 62305-3:2009 Ochrona odgromowa – Część III: Uszkodzenia fizyczne obiektów i zagrożenie życia,
- PN-EN 62305-4:2009 Ochrona odgromowa – Część IV: Urządzenie elektryczne i elektroniczne w obiektach,
- PN-EN 14351-1:2006 Okna i drzwi. Norma wyrobu, właściwości eksploatacyjne. Część 1: Okna i drzwi zewnętrzne bez własności dotyczących odporności ogniowej i/lub dymoszczelności,
- PN-84/B03230 Obliczenia statyczne i projektowanie,
- PN-B-02013:1987 Obciążenie budowli – Obciążenia zmienne środowiskowe – Obciążenie śniegiem,
- PN-B-02015:1986 Obciążenie budowli – Obciążenia zmienne środowiskowe – Obciążenie temperaturą,
- PN-B-02011:1977/Az1:2009 Obciążenia w obliczeniach statycznych. Obciążenia wiatrem.

Z uwagi na położenie geograficzne obszaru objętego planem nie zdefiniowano istotnych i długotrwałych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi, jednakże należy spodziewać się możliwości wystąpienia czasowych anomalii pogodowych, które nie mają związku z przyjęciem planu.

Plan nie może odnosić się do kwestii odporności na ekstremalne temperatury, śnieżyce, występowanie mgły, wiatru i suszy. Są to kwestie niezwiązane z planowaniem przestrzennym i dotyczą etapu projektowania zabudowy/ wykorzystania terenu/ obiektów (np. ocieplenie budynków, retencja wody i nawadnianie terenu itp.). Pozostałe czynniki klimatyczne są nieaktywne w przypadku obszaru objętego planem.

Z punktu widzenia dokumentu, jakim jest plan, można teoretycznie wyznaczyć następujące działania służące pochłanianiu gazów cieplarnianych oraz zmniejszeniu ich emisji (w odniesieniu do specyfiki przeznaczenia terenów):

- maksymalizacja powierzchni biologicznie czynnej,
- zalecenie wykorzystania technologii niskoemisyjnych,
- zalecenie zastosowania odnawialnych źródeł energii.

Zasoby naturalne

Uchwalenie planu spowoduje ograniczenie ilości zasobów naturalnych. Biorąc pod uwagę ilość i pospolitość kruszyw mineralnych, de facto eksploatacja części złoża nie będzie miała wpływu na zachowanie pokładów kruszyw dla przyszłych pokoleń.

Zabytki

W obszarze objętym planem nie występuje problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej.

Dobra materialne

W trakcie realizacji zapisów planu nie przewiduje się wystąpienia znaczącego oddziaływania na dobra materialne.

Ewentualne konflikty społeczne

Wyznaczenie nowych terenów pod eksploatację kruszyw może budzić konflikty ze względu na oddziaływanie akustyczne oraz zanieczyszczenia powietrza generowane przez pracujące maszyny i urządzenia. Szczegółowa analiza oddziaływań będzie możliwa na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdzie będą znane parametry przedsięwzięcia, inwestor określi postępy eksploatacji złoża, kierunek eksploatacji, dostosowanie pory roku w zależności od odległości prowadzonych działań od zabudowy mieszkalnej. Również na etapie wydawania decyzji środowiskowej będą znane szczegółowe działania minimalizujące i zapobiegające oddziaływaniom. Na etapie uchwalania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie można narzucać rozwiązań i ograniczać możliwości działania – ze względu na brak wiedzy o zamierzeniach potencjalnego inwestora.

Nie przewiduje się konfliktów w związku z wyznaczeniem terenów zabudowy zagrodowej. Po pierwsze, w obszarze objętym planem i bezpośrednim jego sąsiedztwie funkcjonuje zabudowa tego typu. Po drugie, w północnej części miejscowości Turze po wschodniej stronie od drogi łączącej Turze z Rudą, funkcjonuje skład nawozów, który generuje znaczące oddziaływania odorowe.

Przeznaczenia terenu wynikają z obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska, które zostało uchwalone w listopadzie 2021 r.

7. Wpływ zapisów planu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Obszar, dla którego opracowywany jest plan znajduje się poza rezerwatami przyrody, parkami narodowymi, obszarami chronionego krajobrazu i obszarami Natura 2000. W okolicy nie znajdują się stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz nie wskazano występowania gatunków objętych ochroną (m.in. wg zasobów RDOŚ i PGL Lasy Państwowe).

Obszar objęty planem położony jest w Parku Krajobrazowym Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Z kolei pozostałe najbliższe położone obszary chronione to:

- obszar Natura 2000 SOO „Stawy Łęczczok” o co najmniej 4,6 km,
- rezerwat przyrody „Łęczczok” o co najmniej 4,6 km,
- obszar chronionego krajobrazu „Wronin-Maciowakrze” o co najmniej 4,7 km.

W Rozporządzeniu nr 181/93 Wojewody Katowickiego z dnia 23 listopada 1993 r. wskazano cel utworzenia PK CKKRW, którym jest „zachowanie i ochrona dóbr i walorów przyrodniczych, przyrodniczo-kulturowych, kulturowych i rekreacyjnych”. Uchwalenie planu nie będzie miało bezpośredniego związku z ewentualnym naruszeniem celu utworzenia PK CKKRW ze względu na przeciętne walory przyrodnicze obszarów objętych planem, brak występowania szczególnych walorów kulturowych oraz zachowanie i rozwój walorów rekreacyjnych.

Na terenie Parku i w jego otulinie wprowadzono następujące nakazy i zakazy:

1. Zabrania się lokalizowania inwestycji przemysłowych mogących pogorszyć stan środowiska.

Plan przewiduje przeznaczenie terenu umożliwiające eksploatację złóż kruszywa naturalnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami jest to przedsięwzięcie, które może znacząco oddziaływać na środowisko. Jednakże biorąc pod uwagę zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kuźnia Raciborska, eksploatację kruszyw na wschód od obszaru objętego planem oraz wydanie koncesji na eksploatację złóż w obszarach sąsiednich stwierdzić należy, że uchwalenie MPZP nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego.

2. Nakazuje się ograniczyć lokalizowanie kopalnictwa podziemnego i odkrywkowego, wydobywanie skał, minerałów i torfu.

Zgodnie z zapisami opracowania ekofizjograficznego dla gminy Kuźnia Raciborska, dopuszczalna jest eksploatacja złóż położonych w dolinie Odry, na gruntach będących nieużytkami i na gruntach rolniczych. Wyznaczenie nowych terenów pod eksploatację kruszyw w granicach terenów i obszarów górniczych, określonych na podstawie decyzji koncesyjnej nie powinno budzić konfliktów. Obszar objęty planem jest zlokalizowany w rejonie, gdzie eksploatację już się prowadzi.

3. Na obszarach leśnych zakazuje się zakładania upraw plantacyjnych drzew szybko rosnących.

W planie nie przewidziano zakładania upraw plantacyjnych drzew szybko rosnących.

4. Zakazuje się wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza.

W wyniku uchwalenia planu i realizacji jego ustaleń nie będą powstawać odpady i inne nieczystości, które mogłyby zanieczyszczać wody, gleby lub powietrze pod warunkiem przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

5. Zakazuje się prowadzenia prac powodujących niekorzystne zmiany stosunków wodnych.

Biorąc pod uwagę fakt braku wystąpienia zmian z stosunkach wodnych w przypadku odkrywki położonej na wschód od obszarów objętych projektem MPZP stwierdzić należy, że racjonalna gospodarka zasobami zgromadzonymi w złożu nie powinna wpłynąć na stan stosunków wodnych obszaru objętego projektem MPZP oraz terenów sąsiednich.

6. Zabrania się umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków w obrębie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody, nie związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa.

Plan nie przewiduje wprost umieszczania tablic napisów, ogłoszeń reklamowych czy innych znaków.

7. Zabrania się prowadzenia działalności handlowej na terenach objętych szczególnymi formami ochrony przyrody.

Plan w części dotyczy działalności handlowej, ale poza terenami objętymi szczególnymi formami ochrony przyrody.

8. Zakazuje się hodowli zwierząt metodą bezściółkową na skalę przemysłową.

Plan nie dotyczy hodowli zwierząt metodą bezściółkową na skalę przemysłową.

Na obszarze objętym planem i w jego sąsiedztwie nie wyznaczono pomników przyrody.

W sąsiedztwie obszaru objętego planem nie występują obszary Natura 2000. Odległość od SOO Stawy Łęczczok wynosi nie mniej niż 4,6 km. Ostoja ta obejmuje kompleks 8 stawów o powierzchni od 2 do 90 ha (łącznie 247 ha), istniejących tu od XIII wieku. Kompleks stawów otaczają lasy o charakterze naturalnym, z licznymi starymi drzewami. Największy obszar pokrywają grądy *Tilio-Carpinetum*, są też płaty łągów wierzbowo-topolowych *Salici-Populetum*. Na terenie obszaru występują też niewielkie powierzchnie łąk, starorzecza. Płynie tu niewielka rzeka Łęgoń. Stawy są częściowo porośnięte trziną i szuwarami. Na niektórych groblach rosną stare dęby.

SOO Stawy Łęczczok to ostoja ptasia o randze krajowej K 72. Występują co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje tu 118 gatunków ptaków, wśród nich liczne rzadkie i zagrożone, np. podgorzałka. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: podgorzałka (PCK), czernica, hełmiatka (PCK), zausznik; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje muchołówka białoszyja. W okresie wędrówek duże koncentracje (C7) osiąga czapla biała.

Obszar jest jedną z nielicznych enklaw naturalnej roślinności w dolinie górnej Odry. Wyróżniono tu 45 zbiorowisk roślinnych (8 leśnych i 37 nieleśnych). Wyróżniono 9 rodzajów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Flora liczy około 600 gatunków, wśród nich są gatunki prawnie chronione oraz rzadkie i zagrożone, w tym aldrowanda pęcherzykowata - gatunek z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (jest to jedno z nielicznych stanowisk tego gatunku w Polsce).

Na terenie obszaru stwierdzono liczne występowanie 10 gatunków nietoperzy. Występuje tu 5 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Zagrożenia wymienione w standardowym formularzu danych:

- pozyskiwanie/ usuwanie zwierząt lądowych – poziom niski,
- pozbywanie się odpadów przemysłowych – poziom średni,
- nieciągła miejska zabudowa – poziom niski,
- pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych – poziom niski.
- zanieczyszczenia powietrza przenoszone drogą powietrzną – poziom wysoki,
- drogi kolejowe – poziom niski,
- drogi, autostrady – poziom niski,
- akwakultura morska i słodkowodna – poziom wysoki.

Biorąc pod uwagę odległość od ww. obszarów chronionych (w tym w ramach sieci Natura 2000), specyfikę przeznaczenia terenów oraz potencjalne zagrożenia dla obszaru należy stwierdzić, że uchwalenie planu nie będzie mieć negatywnego oddziaływania na obszary chronione.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W planie zakazano lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi.

Dla terenu oznaczonego symbolem 8.1US ustalono zakaz realizacji przedsięwzięć zaliczanych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Dla terenów oznaczonych symbolami 4.1G, 4.2G, 4.3G, 8.1G, 8.2G w zakresie ochrony powierzchni ziemi nakazano:

- przed rozpoczęciem wydobywania kopaliny ze złoża, zdjęcie nadkładu (warstwy próchniczej gleby) i wykorzystanie do bieżącej rekultywacji wyrobiska odkrywkowego (wyróbk odkrywkowych) lub zwałowanie (składowanie) nadkładu na tymczasowych hałdach, z wykorzystaniem pod rekultywację wyrobiska,
- podczas wydobywania kopaliny ze złoża formowanie skarp wyrobiska (wyróbk) o spadku uniemożliwiającym ich osuwanie się i zabezpieczającym tereny na przedpolu wyrobiska (wyróbk) przed skutkami falowania wody.

W zakresie ochrony wód powierzchniowych nakazano utrzymanie ciągłości przepływu cieku Rudka, jako odrębnego cieku lub za pośrednictwem wyrobiska odkrywkowego (poeksploatacyjnego) lub wyróbk odkrywkowych.

W zakresie kształtowania nowej zieleni nakazano, po wydobywaniu kopaliny ze złoża, zagospodarowanie skarp wyrobiska (wyróbk) roślinnością rodzimą, w tym również poprzez nasadzenia i zasiewy.

Na terenach oznaczonych symbolami 4.1RN, 4.2RN, 8.1RN, 8.2RN, 8.3RN, 8.4RN, 8.1RN-RZM, 8.2RN-RZM, 8.3RN-RZM nakaz ochrony istniejących zadrzewień w bezpośrednim sąsiedztwie cieku Rudka.

W zakresie uciążliwości dla środowiska, w szczególności w zakresie hałasu, wynikających z technologii prowadzonego wydobywania kopaliny – mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska, w szczególności w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu dla terenów faktycznie zagospodarowanych, sąsiadujących z terenami górnictwa i wydobywania.

W zakresie zabezpieczenia obiektów stałych i terenów położonych w pobliżu wyrobiska odkrywkowego (wyróbk odkrywkowych) przed zagrożeniami związanymi z działalnością eksploatacyjną lub poeksploatacyjną oraz zabezpieczenia wyrobiska (wyróbk) przed zagrożeniami związanymi z użytkowaniem obiektów stałych ma zastosowanie Polska Norma PN-G-02100 Górnictwo odkrywkowe. Pas zagrożenia i pas ochronny wyróbk odkrywkowych.

W zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem dopuszczono zagospodarowanie nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych na terenie działki budowlanej.

Przekształcenia środowiska związane z wydobywaniem kruszywa wymagać będą rekultywacji terenu po zakończeniu eksploatacji – zalecane kierunki rekultywacji: wodny (rekreacyjny, przyrodniczy) lub rolny.

W przypadku bardzo silnego wiatru zaleca się ubicie składowanego materiału (materiały budowlane, ziemia z wykopów itp.), aby zminimalizować zjawisko pylenia wtórnego lub obudowania i przykrycia miejsc składowania materiałów sypkich.

Poniżej przedstawiono zalecenia realizacyjne opracowane na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach związanych z eksploatacją złoża Ruda na terenie położonym na wschód od obszaru objętego planem:

- GN.7624.3.2011 z 8.08.2011 r. dotycząca wydobywania kopaliny ze złoża Ruda położonego na terenie miejscowości Budziska, Turze, Ruda w gminie Kuźnia Raciborska;
- GN.6220.6.2013 z 15.05.2014 r. dotycząca zmiany granic istniejącej Kopalni Surowców Mineralnych poprzez dołączenie przylegającego obszaru o wielkości 17,72 ha leżącego na działkach w obrębie Ruda i Turze w gminie Kuźnia Raciborska;
- GN.6220.18.2019 z 6.11.2019 r. dotycząca montażu nowej pogłębiarki do wydobywania kruszywa naturalnego ze złoża Ruda w granicach wyznaczonego obszaru górniczego Ruda 3 oraz montażu nowych urządzeń do przerobu kruszyw w ramach istniejącego zakładu przeróbczego na terenie Kopalni Surowców Mineralnych Ruda na gruntach wsi Budziska, Ruda, Turze.

Są to następujące zalecenia:

- teren eksploatacji powinien być ogrodzony i zabezpieczony tablicami informacyjnymi i ostrzegawczymi,
- eksploatacja złoża winna odbywać się w sposób zapewniający pozostawienie stosunków wodnych w nienaruszonym stanie,
- eksploatacja złoża powinna odbywać się wyłącznie w porze昼间 (poza dniami wolnymi od pracy), przy zachowaniu dopuszczalnych norm w środowisku, w szczególności w zakresie hałasu, i ochrony powietrza,
- wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza okresem lęgowym ptaków, po uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia w tym zakresie,
- organy OOS mogą nałożyć obowiązek wykonania inwentaryzacji przyrodniczej w okresie poprzedzającym zdjęcie nadkładu i przeniesienie okazów gatunków chronionych do siedlisk zastępczych,
- eksploatacja kruszywa może być źródłem emisji nieorganizowanej w postaci pyłów. W celu jej ograniczenia należy minimalizować ilość składowanego surowca po wydobyciu oraz w okresie upałów dokonywać zraszania hałd z kruszywem,
- nadkład należy wykorzystać do usypania wału spełniającego funkcję ekranu akustycznego (gdy zostanie ubity i porośnie zielenią niską, problem wystąpi problem pylenia),
- materiały ropopochodne i inne materiały eksploatacyjne powinny być magazynowane poza obszarem górniczym, w miejscu odpowiednio zabezpieczonym,
- maszyny i urządzenia należy odpowiednio eksploatować w sposób uniemożliwiający powstanie wycieku olejów czy smarów na powierzchnię terenu,
- zaplecze kopalni należy wyposażyć w sorbenty do neutralizacji rozlewów substancji ropopochodnych,
- należy dokonywać okresowych przeglądów technicznych sprzętu.

Ponieważ przewidywane oddziaływania związane z wydobyciem kruszywa mogą spowodować przekroczenie dopuszczalnych norm w środowisku w zakresie emisji hałasu, w trakcie postępowania związanego z wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach mogą zostać nałożone obowiązki:

- wykonania ekranu akustycznego w postaci wału ziemnego wykorzystując czasowo odkład powstający na terenie kopalni,

- wykonania, po uruchomieniu eksploatacji złoża, pomiarów natężenia hałasu celem weryfikacji obliczeniowego zasięgu oddziaływania akustycznego. Na podstawie ich wyników należy określić konieczność podjęcia ewentualnych kolejnych działań minimalizujących emisję hałasu.

Na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organy OOŚ mogą nałożyć obowiązek prowadzenia monitoringu wód podziemnych. Warto zaznaczyć, że takiego obowiązku nie nałożono na inwestora w przytoczonych wyżej decyzjach.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Jednym z wariantów, który powinien być rozważany jest tzw. wariant „zerowy” polegający na zachowaniu stanu istniejącego obszaru objętego planem – w takim przypadku sądzić można, że stan lokalnego środowiska pozostanie bez zmian.

Rozważano inny wariant lokalizacyjny. Biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe w granicach analizowanych terenów zaproponowanych w „Studium...” funkcje są odpowiednie. Ponadto, lokalizacja złoża jest ustalona i znana, zatem brak jest możliwości wyznaczenia innego jego zakresu.

Zapisy planu nie przewidują dowolności kształtowania przeznaczenia analizowanych obszarów. Cel i zakres terytorialny planu nie stoi w sprzeczności z nakazami i zakazami dotyczącymi Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Oddziaływanie na środowisko określono jako lokalne.

10. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Analiza wpływu ustaleń planu odbywać się może przez monitorowanie bezpośrednich rezultatów osiąganych w wyniku realizacji zakładanych zadań oraz monitorowanie ich oddziaływań. Wskazana jest również kontrola decyzji i uzgodnień formalno- prawnych. Na etapie sporządzania planu, jako przykładowe wskaźniki oceny wpływu zapisów projektu planu w odniesieniu do aspektów środowiskowych można wskazać:

- powierzchnia zabudowy do całkowitej powierzchni obszaru objętego planem – (%);
- wielkość powierzchni biologicznie czynnej w granicach terenu – (%);
- sposób gospodarowania odpadami;
- sposób odprowadzania ścieków – rodzaj.

Zaproponowane wskaźniki mogą być modyfikowane w zależności od osiąganych rezultatów i możliwości pozyskania danych wynikowych.

11. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Z analizy oddziaływania zmian zagospodarowania terenu w planie na poszczególne elementy środowiska wynika, że uciążliwość planowanych zamierzeń na środowisko będzie ograniczona do zasięgu lokalnego. Mając na uwadze powyższe oraz odległość od granicy państwa (minimalna około 21,0 km) planowane zmiany w zagospodarowaniu terenów nie będą powodować transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Zasięg oddziaływania na klimat akustyczny będzie ograniczony do obszaru planu. Potencjalnie możliwe jest oddziaływanie na powietrze atmosferyczne, jednakże przy zastosowaniu działań je zapobiegających i minimalizujących nie będzie ono odczuwalne w otoczeniu obszarów objętych planem, a już na pewno w Republice Czeskiej. Oddziaływanie na krajobraz jest znikome, z Republiki Czeskiej nie widać terenów objętych planem.

12. Streszczenie

Przedmiotem niniejszej prognozy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący obszar położony w sołectwach Ruda i Turze.

Cele planu

Celem planu jest stworzenie warunków do eksploatacji złoża kruszywa naturalnego oraz usług sportu i rekreacji z zachowaniem wymogów ładu przestrzennego, wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu.

Powiązania planu z innymi dokumentami

Plan nie stoi w sprzeczności z Ramową Dyrektywą Wodną, Planem Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry czy Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmianę klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Plan jest zgodny z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego oraz nie narusza ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kuźnia Raciborska przyjętego uchwałą Nr XLII/327/2021 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 25 listopada 2021 r. Przeznaczenia wprost wynikają z kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych w Studium.

Oddziaływanie na środowisko

Realizacja zamierzeń w nowych funkcjach ustalonych w planie nie wpłynie na różnorodność biologiczną obszarów. Plan dotyczy strefy o przeciętnych walorach przyrodniczych. Nie potwierdzono występowania roślin chronionych.

Uchwalenie planu i późniejsza realizacja zamierzeń z niego wynikających nie powinny negatywnie oddziaływać na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców.

Ustalenia planu nie wpływają na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Obszary objęte zmianami przeznaczenia terenu w planie nie stanowią miejsca bytowania ani migracji zwierząt innych niż pospolite ze względu na zagospodarowanie okolicy.

Uchwalenie planu przyczyni się do degradacji powierzchni terenu. Najprawdopodobniej nie ulegną zmianie stosunki wodne. Obowiązkiem podmiotu eksploatującego złoża surowców będzie przeprowadzenie rekultywacji terenu w kierunku wodnym (przyrodniczy, rekreacyjny) lub rolnym. A zatem, pod względem rzeźby, teren może nie zostać przywrócony do pierwotnego stanu, ale zmieniony fragment przestrzeni może zostać zaadoptowany na inne cele, w którym znaczący udział będzie mieć cel przyrodniczy (w przypadku rekultywacji w kierunku wodnym).

Wystąpi pylenie ze składowanego materiału (w przypadku wystąpienia wiatru o odpowiedniej sile) oraz zanieczyszczenia wynikające ze spalania paliw.

Nie wystąpią oddziaływania na dobra materialne oraz na zabytki. Nie są spodziewane zmiany klimatu gminy Kuźnia Raciborska. Niewielkie zmiany temperatury i wilgotności powietrza są możliwe w skali wybitnie lokalnej.

Uchwalenie planu nie spowoduje znaczącego ograniczenia ilości zasobów naturalnych.

Ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko

W planie zakazano lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi.

Dla terenu oznaczonego symbolem 8.1US ustalono zakaz realizacji przedsięwzięć zaliczanych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi nakazano:

- przed rozpoczęciem wydobywania kopaliny ze złoża, zdjęcie nadkładu (warstwy próchniczej gleby) i wykorzystanie do bieżącej rekultywacji wyrobiska odkrywkowego (wrobisk odkrywkowych) lub zwałowanie (składowanie) nadkładu na tymczasowych hałdach, z wykorzystaniem pod rekultywację wyrobiska odkrywkowego (wrobisk odkrywkowych),
- podczas wydobywania kopaliny ze złoża formowanie skarp wyrobiska odkrywkowego (wrobisk odkrywkowych) o spadku uniemożliwiającym ich osuwanie się i zabezpieczającym tereny na przedpolu wyrobiska (wrobisk) przed skutkami falowania wody.

W zakresie ochrony wód powierzchniowych nakazano utrzymanie ciągłości przepływu cieku Rudka.

W zakresie kształtowania nowej zieleni nakazano zagospodarowanie skarp wyrobiska (wrobisk) roślinnością rodzimą, w tym również poprzez nasadzenia i zasiewy.

W zakresie uciążliwości dla środowiska, w szczególności w zakresie hałasu, wynikających z technologii prowadzonego wydobywania kopaliny – mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska, w szczególności w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu.

W zakresie zabezpieczenia obiektów stałych i terenów położonych w pobliżu wyrobiska odkrywkowego (wrobisk odkrywkowych) przed zagrożeniami związanymi z działalnością eksploatacyjną lub poeksploatacyjną oraz zabezpieczenia wyrobiska (wrobisk) przed zagrożeniami związanymi z użytkowaniem obiektów stałych ma zastosowanie Polska Norma PN-G-02100 Górnictwo odkrywkowe. Pas zagrożenia i pas ochronny wyrobisk odkrywkowych.

W zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem dopuszczono zagospodarowanie nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych na terenie działki budowlanej.

Przekształcenia środowiska związane z wydobywaniem kruszywa wymagać będą rekultywacji terenu po zakończeniu eksploatacji – zalecane kierunki rekultywacji: wodny (rekreacyjny, przyrodniczy) lub rolny.

Wskazano również kilka ogólnych zaleceń realizacyjnych do rozważenia i uszczegółowienia na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych

Można spodziewać się wystąpienia oddziaływań skumulowanych na powietrze atmosferyczne w wyniku zwiększenia natężenia ruchu kołowego oraz potencjalnie w przypadku konieczności ogrzewania pomieszczeń. Na etapie uchwalania planu nie jest możliwe dokładne określenie rodzajów emitowanych zanieczyszczeń (również w kontekście potencjalnego oddziaływania skumulowanego) ze względu na brak wiedzy odnośnie źródeł energii cieplnej. Do czasu podjęcia eksploatacji w obszarze objętym planem zostanie zakończona eksploatacja na terenie położonym na wschód od analizowanego terenu.

Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań transgranicznych

Nie występuje prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływania transgranicznego po uchwaleniu planu.

Metody analizy skutków uchwalenia planu

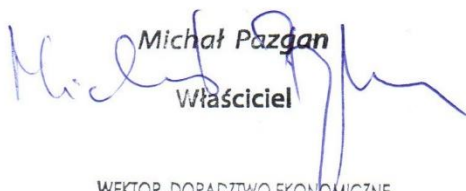
Analiza wpływu ustaleń planu odbywać się może przez monitorowanie bezpośrednich rezultatów osiąganych w wyniku realizacji zakładanych zadań oraz monitorowanie ich oddziaływań. Wskazana jest również kontrola decyzji i uzgodnień formalno-prawnych.

Tychy, 27 września 2024 r.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że jako autor prognozy oddziaływania na środowisko uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w sołectwach Ruda i Turze spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 1112).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Michał Pazgan
Właściciel

WEKTOR, DORADZTWO EKONOMICZNE
I ŚRODOWISKOWE
Michał Pazgan
43-100 Tychy, ul. Szuwarków 1A/2
tel. 607-677-655
REGON: 241262911 NIP: 677-222-86-63